

วิเคราะห์แนวคิดนโยบายลดความยากจนของ ประธานาธิบดี สี จิ้นผิง

AN ANALYSIS OF POVERTY REDUCTION POLICIES OF XI JINPING

Received: 30 July, 2021

Revised: 7 September, 2021

Accepted: 13 September, 2021

หวัง เต้าหมิง*

Wang Daoming*

วรารุณี เรือนคำ**

Warawut Ruankham**

* อาจารย์ และปริญญาเอก สายงานวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

* Instructor and Ph.D., Research Development and Innovation (RDI), Dhurakij Pundit University, Bangkok

*Email: daoming.wan@dpu.ac.th

** อาจารย์ และนักวิจัย สำนักงานเศรษฐกิจชายแดน สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

** Instructor and Researcher, Office of Border Economy and Logistics Studies (OBELS), School of Management, Mae Fah Luang University, Chiang Rai, Thailand

** Email: warawut.rua@mfu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวคิดนโยบายลดความยากจนของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจจีนในระดับมหภาค วิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินนโยบายลดความยากจนของประเทศจีน และ วิเคราะห์แนวคิดการดำเนินนโยบายลดความยากจนของประเทศจีน ภายใต้ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ผลการศึกษา พบว่า เหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม และการลดความยากจนสามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วงเวลาที่สำคัญ ได้แก่ ก่อนการปฏิรูป (1953 - 1977) 2) ช่วงปฏิรูป (1978 - 2000) และหลังการปฏิรูป (2001 - ปัจจุบัน) จีนได้กำหนดขั้นตอนในการลดความยากจน 4 ระดับ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการลดความยากจนจากการปฏิรูประบบระหว่าง ค.ศ. 1979-1985 ขั้นตอนที่ 2 เป็นการลดความยากจนด้วยการพัฒนาระหว่าง ค.ศ.1986-2007 ขั้นตอนที่ 3 เป็นการใช้ 2 ระบบเพื่อลดความยากจนระหว่าง ค.ศ. 2008-2012 ขั้นตอนที่ 4 เป็นการลดความยากจนอย่างตรงจุด (Targeted Poverty Alleviation) เริ่มจาก ค.ศ. 2013 จนถึงปัจจุบัน แนวความคิดที่ป๋อ.สี จิ้นผิงเพื่อลดความยากจนประกอบด้วย 4 แนวคิด คือ ประการแรก การพิสูจน์อย่างตรงจุด (精准识别) ประการที่สอง การช่วยเหลือเพื่อลดความยากจนอย่างตรงจุด (精准帮扶) ประการที่สาม การบริหารจัดการอย่างตรงจุด (精准管理) และประการสุดท้ายการตรวจสอบอย่างตรงจุด (精准考核) ผลที่เกิดขึ้นทำให้จีนลดจำนวนคนจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจำนวนคนจนลดลงจาก 405 ล้านคนในปี 2002 เหลือ 7.2 ล้านคนในปี 2016 หรือลดลงร้อยละ 98.2 ในระยะเวลาเพียง 14 ปี

คำสำคัญ: ความยากจน นโยบายลดความยากจน สี จิ้นผิง จีน

Abstract

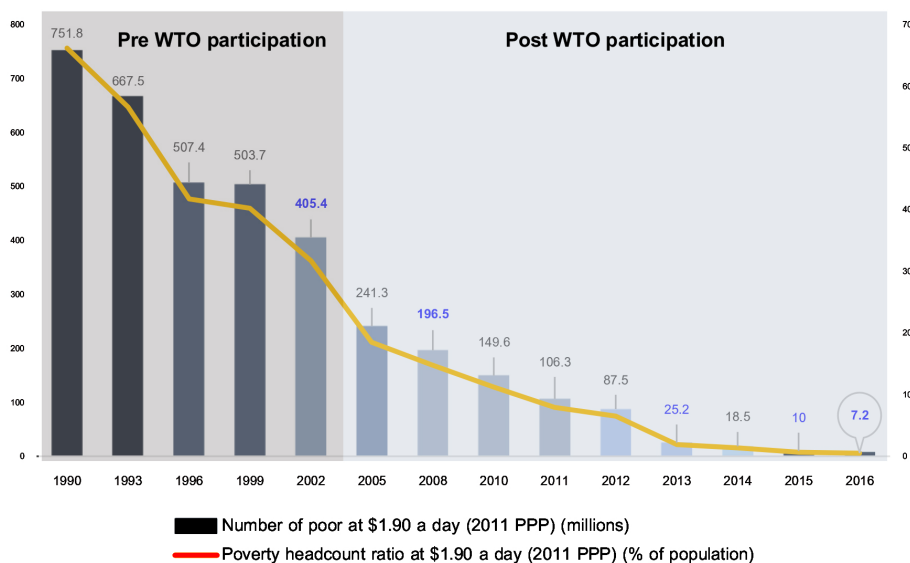
This paper aimed at analyzing the poverty reduction policy of the president Xi Jinping by taking a look into the macroeconomic situations that related to poverty reduction, the poverty reduction policy procedures, and the concept of implementation of China's poverty reduction policy. The study found Important events contributing to the transformation of economic and society structure and poverty reduction. These include the post great reform (1953 - 1977), during the reformation period (1978 - 2000) and post country reformation (2001 - present). China has established four steps to reduce poverty: Phase one is poverty reduction from systemic reforms (1979-1985), phase two is poverty reduction through

inter-development (1986-2007), phase three is the use of two systems to reduce poverty between 2008-2012, and phase four is the targeted poverty alleviation (2013-present). The poverty reduction policy of Xi Jinping follows four profound concepts. First, the targeted proof. Second, the helping to reduce poverty on the spot. Third, the management at the point. And fourth, targeted inspection. As a result, China has effectively reduced the number of Chinese people. The number of poor fell from 405 million in 2002 to 7.2 million in 2016, or 98.2 percent in just 14 years.

Keywords: Poverty, Poverty Reduction Policy, Xi-Jinping

บทนำ

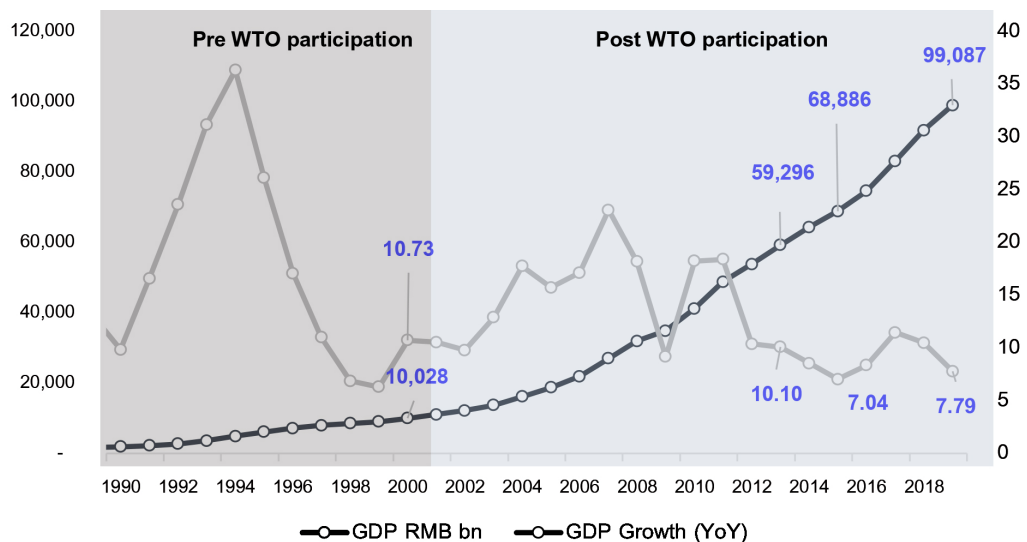
จำนวน "คนจน" ในประเทศจีนลดลงอย่างต่อเนื่องในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 1990 มีคนจนในประเทศจีนสูงถึง 752 ล้านคน ที่มีค่าใช้จ่ายต่อวันต่ำกว่า 1.9 ดอลลาร์ต่อวัน (โดยประมาณ 58 บาท/วัน) ซึ่งในระยะเวลา 10 ปีต่อมามีคนจนลดลงเหลือ 405 ล้านคน (ลดลง 46% จากปี 90) และข้อมูลล่าสุดในปี 2016 มีจำนวนคนจนเหลือในประเทศจีนเพียง 7 ล้านคนเท่านั้น โดยจำนวนดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.5 ของคนจีนทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับหลายๆ ประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน และเทียบกับเวลาพัฒนาเพียง 30 ปีเท่านั้น นอกจากนี้หากคิดสัดส่วนการลดลง จะเห็นว่าจีนมีคนจนลดลงเฉลี่ยปีละ 27% ต่อเนื่องกันเป็นเวลานานกว่า 30 ปี ดูได้จากภาพที่ 1

ภาพที่ 1 จำนวนคนจนในประเทศจีน (ล้านคน)

ที่มา: Poverty & Equity Databank and PovcalNet, Worldbank (2020)

โดยในระยะ 30 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่นโยบายการเปิดประเทศ (Open door policy) และนโยบาย 4 ทันสมัย ปี ค.ศ. 1978 ของผู้นำเติ้ง เสี่ยวผิง ที่มุ่งเน้นเปิดประเทศ และปฏิรูปเศรษฐกิจจีนให้เป็นสังคมนิยมที่ทันสมัยใน 4 ด้าน ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การป้องกันประเทศ และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (จุลชีพ ชินวรโรณ, 2547) ได้สร้างแผนการต่อการสร้างสรรค์จีนให้ทันสมัย (ปิยะภพ มะหะมัด, 2559) ทำให้จีนเปิดรับการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนการเข้ารับตำแหน่งของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ในปี 2013 จีนได้มีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างหลายประการ รวมถึงได้ออกนโยบายที่สำคัญได้แก่ นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง และนโยบาย Made In China 2025 ส่งผลให้เศรษฐกิจจีนมีการเติบโตและขยายตัวต่อเนื่อง ในระยะที่ผ่านมา ดูได้จากภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลผลิตมวลรวมประชาชาติและอัตราการเติบโตก่อนและหลังเข้าเป็นสมาชิก WTO (2001)

ที่มา: National Bureau of Statistics, Compiled by CEIC (2020)

จากภาพที่ 1 และ 2 จะเห็นได้ว่า หลังจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิก WTO (2001) จีนมีจำนวนคนจนจาก 400 ล้าน เหลือเพียง 200 ล้านคน (ช่วงปี 2002-2005) และมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของจีนในเวทีระดับโลก ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้เกิดการศึกษาขึ้นมาจำนวนมากถกเถียงกันว่าจีนทำอย่างไรจึงสามารถลดจำนวนคนจนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น Ravallion, (2011); De Janvry and Sadoulet (2010); Yao (2000); Chow (2015); Shen, Han, Hou, Wu, and Wen (2015); Fan, Zhang, and Zhang, (2004); Bardhan (2007); Thorat and Fan (2007); Yu (2013)

เป็นต้น โดยการศึกษาดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น การลงทุน การได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ระดับความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น แต่ยังขาดการศึกษาปัจจัยด้านนโยบายซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญในการเหนี่ยวนำการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์นโยบายลดความยากจนของจีน ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการลดความยากจนตั้งแต่ปี 1953 – ปัจจุบัน รวมถึงแนวคิดที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินนโยบายลดความยากจนของประเทศจีน เพื่อเป็นประโยชน์แก่ประเทศอื่น ๆ ที่มองจีนเป็นแบบอย่าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายลดความยากจนในประเทศจีน มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์สถานการณ์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจจีนในระดับมหภาค ซึ่งเป็นนการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ เช่น Actions ได้แก่ นโยบาย การลงทุน การได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ระดับความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศ รวมถึง Players เช่น ภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม เป็นต้น
2. วิเคราะห์แนวคิดนโยบายลดความยากจนของประเทศจีน ในประเด็นดังนี้
 - 2.1) วิเคราะห์ความขั้นตอนการดำเนินนโยบายลดความยากจนของประเทศจีน
 - 2.2) วิเคราะห์แนวคิดการดำเนินนโยบายลดความยากจนของประเทศจีน ภายใต้ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการลดความยากจน (Poverty Alleviation) ของประเทศจีนมีจำนวนมาก ทั้งที่เป็นการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลดความยากจน และการศึกษาปัจจัยทางนโยบายที่ใช้ลดความยากจน ในส่วนนี้จะอภิปรายวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิธีลดความยากจนในประเทศจีนใน 2 ประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ดังนี้

ก. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลดความยากจนในประเทศจีน

ประกอบด้วยการศึกษาที่มาจากมุมมองของชาวต่างชาติที่มองจีนเป็นแบบอย่างและการศึกษาโดยนักวิชาการจีน เช่น Thorat and Fan (2007) ศึกษาการลดความยากจนโดยการลงทุนภาครัฐบาลในประเทศจีนและอินเดีย พบว่าการเติบโตประสิทธิภาพการผลิตในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร การขึ้นค่าจ้างในชนบท การลงทุนโดยรัฐ สามารถลดความ

ยากจนในชนบทได้ การลงทุนโดยรัฐจัดว่าเป็นตัวแปรสำคัญในการลดความยากจน ประกอบ ด้วย การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ระบบชลประทาน การสื่อสาร และการลงทุนในการศึกษา Ravallion (2011) ศึกษาการลดความยากจนเปรียบเทียบระหว่างประเทศจีน บราซิล และอินเดีย พบว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ตลาดเป็นตัวนำ (Market-led economic growth) การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค ช่วยลดความยากจนได้อย่างมีนัยสำคัญ De Janvry and Sadoulet (2010) พบการศึกษาสอดคล้องกับ Thorat and Fan (2007) กล่าวคือ การลดความยากจนเริ่มต้นจากการเติบโตภาคการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นประสิทธิภาพการผลิต (yields) ประสิทธิภาพแรงงาน (Labor productivity) การเติบโตรายได้ของประชากรกลุ่ม 40% ที่จนที่สุด โดยการศึกษาพบอีกว่าการเติบโตภาคเกษตรไม่เพียงแต่ลดความยากจนของประเทศ แต่ยังส่งผลต่อการเติบโตของการผลิตภาคอื่นๆอีกด้วย Fan et al. (2004) ศึกษาการลงทุนและการลดความยากจนในพื้นที่ชนบทในประเทศจีน ประกอบด้วย 1) การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) ด้านการเกษตร โดยจีนมีการลงทุนด้านการวิจัยด้านเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่ปี 1960 เป็นต้นมา และหลังการปฏิวัติทางวัฒนธรรม (Cultural Revolution (1966–76)) วิกฤตภัยธรรมชาติ (1959–1961) จีนได้ทุ่มงบประมาณเพื่อวิจัยด้านเกษตรโดยมีอัตราการเติบโตสูงถึงร้อยละ 23 ต่อปี เพื่อกระตุ้นการเพาะปลูกโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2) การลงทุนในระบบชลประทาน (Irrigation) โดยรัฐบาลจีนยกให้ระบบชลประทานมีความสำคัญอันดับแรกของประเทศ ตั้งแต่หลังปี 1953 เป็นต้นมา โดยในปี 1953 รัฐบาลทุ่มงบประมาณลงทุนสูงถึง 177 ล้านหยวน ในการสร้างเขื่อน ซึ่งสูงกว่าการลงทุนด้านการวิจัยเกษตรถึง 10 เท่า การลงทุนของรัฐเพื่อสร้างระบบชลประทานได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 1997-99 3) การลงทุนด้านการศึกษา (Education) โดยก่อนการปฏิวัติวัฒนธรรมและนโยบายการก้าวกระโดดไปข้างหน้า (Great Leap Forward (1958–61)) สถานการณ์ด้านการศึกษาของจีนจัดได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีการศึกษาดำสุดในโลก ดังนั้นรัฐบาลจีนจึงออกนโยบายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี โดยระบุว่า เด็กทุกคนจะต้องรับการศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษา และก่อนปี 2000 อัตราการเข้าเรียน (Enrollment Rate) ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 98 ผลที่เกิดขึ้นทำให้แรงงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น อัตราการไม่รู้หนังสือในภาคเกษตรลดลงจากร้อยละ 28 เป็นร้อยละ 10 ในปี 1997 นโยบายดังกล่าวสามารถช่วยลดความยากจนและเพิ่มดัชนีการพัฒนามนุษย์ (HDI) 4) การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ซึ่งรัฐบาลถือว่าการเชื่อมโยงการขนส่ง ไฟฟ้า ประปา โทรคมนาคม และสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศและลดความยากจน โดยมูลค่าการลงทุนในพลังงาน (Investment in Power) เพิ่มขึ้นกว่า 90 เท่าในปี 2000 เพิ่มขึ้นจากปี 1953 การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานโดยรวมเพิ่มขึ้นกว่า 20 เท่า ในช่วงปี 1989-2000

ข. ปัจจัยทางนโยบายที่ส่งผลต่อการลดความยากจนในประเทศจีน

การศึกษาการลดความยากจนในประเทศจีนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีการศึกษาจำนวนไม่มากที่วิเคราะห์นโยบายลดความยากจน ปัจจัยทางการเมืองและผู้นำประเทศ โดยเฉพาะการวิเคราะห์แนวคิดเบื้องหลังของการกำหนดนโยบาย การศึกษาที่มุ่งเน้นวิเคราะห์นโยบายลดความยากจนในประเทศจีนสามารถสรุปได้ดังนี้ Tak-chuen (2000) ศึกษาการเมืองการจัดความยากจนในชนบทของจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลำดับของนโยบายลดความยากจน (Genealogy of poverty alleviation policies) ภายใต้เป้าหมายการประกาศสงครามความยากจนก่อนปี 2000 พบว่าจีนแบ่งขั้นตอนในการลดความยากจนออกเป็น 3 ช่วงที่สำคัญ ได้แก่ 1) ช่วงพัฒนา (The Development Stage) นำโดยนโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจและการจัดพื้นที่ความจน (The Leading Group for the Economic Development of Poor Areas: LGEDPA) หน่วยงานรับผิดชอบหลักคือ Poor Area Development Office (PADO) ทำการแบ่งพื้นที่ที่เผชิญปัญหาความยากจนออกเป็น 271 คลัสเตอร์ วัดจากรายได้ต่อหัวต่ำกว่า 300 RMB จัดว่าเป็นพื้นที่ประสบปัญหาความยากจน (Tak-chuen, L.,(2000)) โดยโปรแกรมลดความจนแบ่งออกเป็น 2 ช่องทาง ได้แก่ ช่องทางกระทรวงการคลังและธนาคารในการให้เงินกู้แก่พื้นที่ที่ประสบความยากจนเป็นกรณีพิเศษ และช่องทางหน่วยงานขนาดใหญ่ เช่น สหพันธ์สตรี (Women Federation) ออกแบบและดูแลโครงการลดความจนตามความเชี่ยวชาญ สันนิบาตเยาวชนคอมมิวนิสต์ (Communist Youth League) ทำหน้าที่ให้ทุนการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ยากจน และคณะกรรมการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology Commission) ทำหน้าที่ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำการเกษตรโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่นโครงการ Dabi Mountain Science and Technology Poverty Alleviation Programme เป็นต้น 2) ช่วงลดความยากจน (The Eradication Stage) ผ่านแผนขจัดความยากจนเจ็ดปีแห่งชาติ (The National Seven-year Poverty Eradication plan) ปี 1994 โดยให้คำมั่นสัญญาว่าจะจบปัญหาความจนภายในปี 2000 โปรแกรมที่ดำเนินการ ได้แก่ การให้เงินกู้เพื่อหลุดพ้นความจน (Work for Relief Programme: Yigoung daizhen) ให้แก่พื้นที่ที่ประสบปัญหา ที่ประกาศเพิ่มขึ้นเป็น 592 คลัสเตอร์ และการให้เงินกู้แก่รัฐบาลท้องถิ่น (Work for Relief) เพื่อฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน พื้นฟูที่ดิน ก่อสร้างถนน และระบบชลประทาน เป็นต้น โดยธนาคารเพื่อการพัฒนากเกษตรกรรมจีน (Chinese Agricultural Development Bank) ได้ถูกจัดตั้งขึ้นในปี 1994 เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว รวมถึงการให้สิทธิพิเศษทางภาษีเพื่อส่งเสริมการเกษตร และออกแผนให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการลดปัญหาความจนในพื้นที่ที่ประสบปัญหา และ 3) ช่วงสุดท้ายในการพิชิตความจน (The Last Two Years of Poverty Eradication) มุ่งเน้นดำเนินการ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ (Husbandry) และการปลูกพืชเศรษฐกิจ (Cash crops) โดยรัฐบาลจะส่งเสริมการพัฒนาเมล็ดพันธุ์และการเพิ่มมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยี 2) การสนับสนุนด้าน

เงินกู้ ลดปัญหาการกระจายเงินกู้และการฉ้อโกง (Embezzlement) โดยมุ่งเน้นใช้การเงินระดับจุลภาค (Micro-credit) ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายคนจนมากขึ้น 3) รัฐบาลกลางเร่งรัดให้รัฐบาลท้องถิ่นปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การปรับปรุงที่ดิน ชลประทาน ไฟฟ้า และถนนหนทาง โดยเพิ่มเงินกู้ผ่านโครงการ Work for Relief projects และ 4) รัฐบาลกลางจะระดมกำลังหน่วยงานภาครัฐในการช่วยเหลือครอบครัวและชุมชนยากจน ในการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา สุขภาพ ให้บริการด้านเทคโนโลยี หน่วยงานที่อยู่ในชุมชนเมืองให้ขยายความช่วยเหลือไปยังพื้นที่ชนบท ผ่านโครงการให้บริการแก่ชนบท (Tree service to the country side: san xiexiang)

จากที่อภิปรายมาข้างต้นจะเห็นว่าช่องว่างการวิจัย (Research Gap) ในการศึกษาวิเคราะห์นโยบายลดความยากจนในประเทศจีนยังไม่พบมากนัก มีการศึกษาจำนวนไม่มากที่วิเคราะห์นโยบายลดความยากจนรวมถึงปัจจัยทางการเมืองและแนวคิดของผู้นำประเทศ โดยเฉพาะการวิเคราะห์แนวคิดเบื้องหลังของการกำหนดนโยบาย ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นโยบายลดความยากจนเพื่อเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว และเพื่อเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานภาครัฐของไทยในการนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ประกอบการออกแบบนโยบายลดความยากจนในประเทศไทย

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Qualitative Research) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์ Actions และ Players รวมถึงการทบทวนวรรณกรรม (Survey Study) ในการวิเคราะห์นโยบายลดความยากจนของประเทศจีน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์เนื้อหาใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) วิเคราะห์สถานการณ์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจจีนในระดับมหภาค 2) วิเคราะห์ความขั้นตอนการดำเนินนโยบายลดความยากจนของประเทศจีน 1949 - ปัจจุบัน และ 3) วิเคราะห์แนวคิดเบื้องหลังการดำเนินนโยบายลดความยากจนของประเทศจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงประธานาธิบดีสี จิ้นผิง

ผลการศึกษา

1. วิเคราะห์สถานการณ์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจจีนในระดับมหภาค

เหตุการณ์ที่สำคัญที่เกิดขึ้นช่วงที่ผ่านมา ทำให้จีนได้ก้าวเข้ามามีบทบาทสำคัญในเวทีโลกอย่างน่าประทับใจ โดยเหตุการณ์ดังกล่าวล้วนเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญระดับโลกและสร้างความเปลี่ยนแปลงต่อเศรษฐกิจในประเทศเป็นอย่างมาก โดยการกำหนดช่วงเวลาอ้างอิงตามการศึกษาของมนัสชัย จิตระกูล (2010) ทั้งนี้สามารถสรุปการปฏิบัติ (Actions) และ ผู้ปฏิบัติ (Players) ดังนี้

ก่อนการปฏิรูป (1953 - 1977) พรรคคอมมิวนิสต์ได้รับชัยชนะเหนือพรรคก๊กมินตั๋ง ทำให้นายเหมา เจ๋อ ตง ประกาศสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 1949 ได้เปลี่ยนรูปแบบการปกครองจากประชาธิปไตยเป็นระบอบสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์ ได้ออกแบบพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปี ในปี 1953 ภายใต้ระบบคอมมิวนิสต์ที่รัฐเป็นเจ้าของทรัพยากรทุกประเภท เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสหภาพโซเวียต และได้รับการช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีและเงินทุนจากสหภาพโซเวียต ผลที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจผันผวน ประสบปัญหาขาดแคลนอาหาร (Famine) ขาดแรงจูงใจในการผลิตภาคอุตสาหกรรม จึงได้มีการประกาศใช้นโยบายก้าวกระโดด (The Great Leap Forward) เพื่อเร่งรัดการพัฒนาให้จีนเป็นประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัย มีการเกณฑ์แรงงานออกจากภาคเกษตรเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ข้าราชการเกิดวิกฤตความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงปฏิวัติวัฒนธรรม (Cultural Revolution: 1966-1976)

ช่วงปฏิรูป (1978 - 2000) นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจล้มเหลว ทำให้ความเชื่อมั่นในรัฐบาลลดลง เปรียบเทียบกับประเทศอื่นที่ใช้กลไกตลาดเป็นตัวนำอย่าง เกาหลี และสิงคโปร์ เกิดภัยธรรมชาติช่วง 1959 - 1961 ทำให้การผลิตอาหารไม่เพียงพอ เกิดภาวะขาดแคลนอาหารเพิ่มขึ้น รัฐบาลต้องระงับการส่งออกอาหาร และใช้เงินทุนสำรองระหว่างประเทศนำเข้าอาหาร และป้อนจากต่างประเทศ เหมา เจ๋อ ตง ประกาศการปฏิวัติวัฒนธรรม โน้มน้าวให้เยาวชนเข้าร่วมกองทัพพิทักษ์แดง (Red Guards) เพื่อลงโทษผู้ไม่เห็นด้วย สุดท้ายหลังจากนายเหมา เจ๋อ ตง เสียชีวิตในปี 1976 ด้วยวัย 82 ปี ทำให้นายเติ้ง เสี่ยวผิง ขึ้นเป็นผู้นำในรุ่นต่อมา ได้ประกาศปฏิรูปประเทศ ตามนโยบายสี่ทันสมัย (Four Modernizations) และนโยบายเปิดประเทศ (Open Door Policy) โดยเร่งปฏิรูปด้านต่างๆ ได้แก่ การปฏิรูปการเกษตร แก้ไขปัญหาความขาดแคลนเปลี่ยนระบบนารวม (Commune System) ที่เกษตรกรต้องขายผลผลิตทั้งหมดให้รัฐบาล ภายใต้ราคากลางที่ต่ำมาก ซึ่งไม่สร้างแรงจูงใจ มาเป็นระบบความรับผิดชอบของครัวเรือน (The Household Responsibility System) เริ่มมอบกรรมสิทธิ์การใช้ที่ดินให้เอกชนภายใต้สัญญาเช่าระยะยาว ส่วนเกิดการผลิสามารถเก็บไว้กินเองหรือจำหน่ายในราคาตลาด ปฏิรูประบบราคา ให้เป็นเศรษฐกิจแบบตลาด สร้างแรงจูงใจในการผลิต การแข่งขัน และการพัฒนาประสิทธิภาพ ปฏิรูปการคลังให้อำนาจรัฐบาลท้องถิ่นบริหารจัดการภาษีของตนเอง ปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ (SOEs) ยกเลิกการกำหนดให้รัฐวิสาหกิจต้องส่งผลกำไรทั้งหมดให้รัฐ มาเป็นเก็บภาษากำไรแทน เพื่อให้อิสระภาพในการบริหารจัดการ ปฏิรูปการค้า การลงทุน และอัตราแลกเปลี่ยน อนุญาตให้เอกชนทำการค้ากับต่างประเทศ ผ่อนคลายข้อจำกัดในการนำเข้า ลดภาษีนำเข้า ยกเลิกระเบียบการขอใบอนุญาตนำเข้าและระบบโควตานำเข้า ปฏิรูประบบอัตราแลกเปลี่ยน เปลี่ยนจากระบบหลายอัตราเป็นอ้างอิงอัตราเดียว และใช้ระบบลอยตัวแบบบริหารจัดการ (Managed Float) ปฏิรูปการลงทุน ทดลองจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ 4 แห่ง

(เซินเจิ้น จูไห่ ชัวเถา และ เซียะเหมิน) บริเวณชายฝั่งด้านตะวันออก โดยรัฐลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน และให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่บริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุน ปฏิรูปภาคการเงิน จัดตั้งธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ 4 ธนาคาร ในปี 1983 ได้แก่ Bank of China, Industrial and Commercial Bank of China, Agricultural Bank of China, และ People's Construction Bank เพิ่มเติมจากการที่มีเพียงธนาคารประชาชนจีน (People's Bank of China: PBOC) เพียงแห่งเดียว

ช่วงหลังการปฏิรูป (2001 - 2020) นโยบายเศรษฐกิจและสังคมของจีนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างก้าวกระโดด สรุปลงเป็นประเทศที่สำคัญดังนี้

ค.ศ. 2001 จีนเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก วันที่ 11 ธันวาคม 2001 มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ 1) จีนปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจให้เป็นไปตามกลไกตลาดและเรียนรู้กฎระเบียบกติกาทางการค้าโลก (Trade Rules) 2) เปิดรับและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ กลายเป็นแหล่งดึงดูดการลงทุน (Investment Destination) อันดับ 5 ของโลก ในปี 2010 3) ขนาด GDP ขยายตัวเป็น 2 เท่า จากการส่งออกเพิ่มขึ้น 4.9 เท่า และนำเข้า 4.7 เท่า ภายใน 10 ปี (สำนักบริหารกิจการต่างประเทศ, สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, 2554)

ค.ศ. 2008 จีนเป็นเจ้าภาพโอลิมปิก "ปักกิ่งเกมส์" มีการเปลี่ยนแปลงและผลที่เกิดขึ้น ได้แก่ 1) จีนก่อสร้างสนามกีฬาแห่งใหม่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ (ศูนย์วิจัยกลกรไทย, 2551) 2) สินค้าแบรนด์จีนก้าวขึ้นเป็นแบรนด์โลก ในช่วงการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อน 2008 ผ่านการเป็น Worldwide Olympic Partners เช่น Lenovo, Haier, Huawei, และ Medea เป็นต้น (Admin, 2551) 3) ภาคอุตสาหกรรมในประเทศขยายตัว หลังการจัดงานโอลิมปิก รวมถึงกำลังซื้อในประเทศ และการลงทุนจากต่างประเทศที่ได้เข้ามาลงทุนในจีนมากขึ้น (MGR Online, 2551) 4) ภาคการผลิตในจีนให้ความตระหนักด้านมลพิษทางอากาศ มากขึ้นหลังจากกีฬาโอลิมปิกปิดตัวลง (Admin, 2551) 5) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับอานิสงส์จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่เข้ามาเยี่ยมชมสถานที่กีฬา

ค.ศ. 2013 สีจิ้นผิง เข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เดือนมีนาคม 2013 มีการเปลี่ยนแปลงและผลที่เกิดขึ้นดังนี้ 1) ประกาศนำพาประเทศสู่ ความฝันจีน ออกนโยบายปฏิรูปรอบด้านเชิงลึก ได้แก่ การฟื้นฟูประเทศ ยุกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน สร้างความมั่งคั่ง สร้างสังคมที่ดีขึ้น และขยายกำลังกองทัพ พร้อมกับได้ปลูก คนหนุ่มสาวให้กล้าที่จะฝัน ทำงานหนักเพื่อที่จะบรรลุฝัน ไปพร้อมกับอุทิศให้แก่ประเทศชาติ (ไชยสิทธิ์ ต้นตยกุล, 2019) 2) ระหว่างดำรงวาระในช่วงแรก ได้ประกาศเปลี่ยนแปลงประเทศ ผ่านสโลแกนด้านเศรษฐกิจ 5 ด้าน ประกอบด้วย สโลแกน 3 สงคราม: กำจัดความจน มลพิษ pollution และปัจจัยเสี่ยงก่อวิกฤติเศรษฐกิจ 3 เปลี่ยน: โมเดลการพัฒนาโครงสร้าง และเศรษฐกิจตัวนำการเติบโต 3 ปฏิรูป: คุณภาพ ประสิทธิภาพตลาด และ

สร้างแรงจูงใจการลงทุน 4 ประสาน: เชื่อมโยงภาคเศรษฐกิจจริง เชื่อมโยงนวัตกรรม ระบบการเงินที่ทันสมัย และ ทรัพยากรมนุษย์ และ 3 มี: กลไกตลาดมีประสิทธิภาพ วิสาหกิจจุลภาคมีการแข่งขัน มีการดูแลเศรษฐกิจมหภาคมีความพอดี (อาร์ม ตั้งนิรันดร์, 2561) และ 3) กำหนดกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ **ด้านการเมือง** ได้ประกาศการต่อต้านคอร์รัปชันกับการยับยั้งการนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในรอบด้าน **ด้านเศรษฐกิจ** บรรทัดฐานใหม่ของเศรษฐกิจกับการปฏิรูปโครงสร้างอุปทานให้เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบจีน (Supply-side reform) ที่เปลี่ยนจากการผลิตพึ่งพาแรงงานราคาถูก มาเน้นประสิทธิภาพ และเน้นการผลิตที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสูง **ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ** เน้นการเชื่อมโยงเศรษฐกิจจีนกับภูมิภาคผ่านโครงการหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (BRI) และยึดหลัก “การเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ” และไม่ทำลายอำนาจอธิปไตยของประเทศอื่น หรือที่รู้จักในนาม ประชาคมร่วมชะตากรรมเดียวกันแห่งมนุษยชาติ (Common Destiny) (Guo & Weimin, 2018)

ค.ศ. 2013 สิ้นจิ้นผิงจัดตั้ง Belt and Road Initiative (BRI) หรือโครงการเส้นทางสายไหมแห่งศตวรรษที่ 21 ในปี 2013 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างระเบียบเศรษฐกิจ 6 ระเบียบ (อักษรศรี พานิชสาส์น, 2562) ประกอบด้วย

- ระเบียบเศรษฐกิจสะพานเชื่อมยูเรเชียใหม่ (New Eurasian Land Bridge Economic Corridor) เชื่อมจีนตะวันออก – ยุโรป ระยะทาง 10,000 กม.
- ระเบียบเศรษฐกิจจีน-มองโกเลีย-รัสเซีย (China-Mongolia-Russia Economic Corridor: CMREC) เชื่อมโยง ปักกิ่ง เทียนจิน เหวอเป่ย์ ไปยังมองโกเลีย และรัสเซีย รวมถึงต้าเหลียน เลิ่นหยาง ฉางชุน ฮาร์บิน ไปยังรัสเซียตะวันออก
- ระเบียบเศรษฐกิจจีน-เอเชียกลาง-เอเชียตะวันตก (China-Central and West Asia Economic Corridor: CCWAEC) หรือเส้นทางสายไหมเดิม เชื่อมโยงจีนไปยังคาบสมุทรอาหรับ ผ่านเอเชียกลาง และเอเชียตะวันตก
- ระเบียบเศรษฐกิจจีน-ปากีสถาน (China-Pakistan Economic Corridor: CPEC) ระเบียบเศรษฐกิจทวิภาคีระหว่างจีน-ปากีสถาน เชื่อมโยงคัชการ์ ชินเจียง ไปยังท่าเรือกวาดาร์ในปากีสถาน ระยะทาง 3,000 กม.
- ระเบียบเศรษฐกิจบังกลาเทศ-จีน-อินเดีย-เมียนมา (Bangladesh-China-India-Myanmar Economic Corridor: BCIMEC) เชื่อมโยงเศรษฐกิจเอเชียใต้
- ระเบียบเศรษฐกิจจีน-คาบสมุทรอินโดจีน (China-Indonesia Peninsula Economic Corridor: CICPEC) เชื่อมโยงเศรษฐกิจจีนเข้ากับกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง GMS ประกอบด้วย ไทย กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม

ค.ศ. 2014 บริษัทเอกชนจีนมูลค่าเทียบเท่าอเมริกา และเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในตลาดโลก (Geoff Colvin, 2019) โดยผลการจัดอันดับบริษัท 500 อันดับแรกของโลกที่มีรายได้สูงสุด ของวารสาร Fortune พบว่าบริษัทสัญชาติจีนติดอันดับโลกมากถึง 129 อันดับ โดย

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา บริษัท ของจีนได้เติบโตขึ้นจนกลายเป็นคู่แข่งระดับโลกกับ และบริษัท อเมริกัน (Strauss, 2019) ซึ่งกิจการที่มีมูลค่าหลักทรัพย์สูงสุด 7 อันดับแรก ที่ติดอันดับโลกในปี 2019 เช่น 1) Alibaba มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด: 453 พันล้านดอลลาร์ 2) Tencent มูลค่า 436 พันล้านดอลลาร์ 3) Industrial and Commercial Bank of China มูลค่า 282 พันล้านดอลลาร์ 4) Ping An Insurance มูลค่า 228 พันล้านดอลลาร์ 5) China Construction Bank มูลค่า 200 พันล้านดอลลาร์ 6) Agricultural Bank of China มูลค่า 178 พันล้านดอลลาร์ และ 7) Kweichow Moutai มูลค่า 175 พันล้านดอลลาร์

ค.ศ. 2015 ประกาศแผนยุทธศาสตร์ Made in China 2025 ภายใต้ 10 อุตสาหกรรมแห่งอนาคตของจีน เพื่อพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมแห่งอนาคต และรวบรวมห่วงโซ่มูลค่าการผลิตในแนวตั้ง (Vertical Integration) ตั้งแต่ผลิตสินค้าขั้นปฐมภูมิ ทุติยภูมิ รวมถึงตติยภูมิ โดยนโยบาย MIC 2025 ได้ประกาศไว้ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของจีนฉบับที่ 13 ได้แบ่งช่วงเวลาการปฏิรูปด้านการผลิตและอุตสาหกรรมของประเทศออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ปี 59-68 พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการผลิต โดยมีเป้าหมายเพิ่มผลิตภาพแรงงาน ลดต้นทุนการผลิตและลดอัตราการปล่อยของเสียร้อยละ 50 2) ปี 69-78 พัฒนาขีดความสามารถด้านนวัตกรรม มุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างนวัตกรรมให้เท่าเทียมกับประเทศมหาอำนาจ และ 3) ปี 79-92 ยกกระดับศักยภาพของ อุตสาหกรรมการผลิต ให้มีความแข็งแกร่งทัดเทียมมหาอำนาจ ประกอบด้วย 10 อุตสาหกรรม ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการผลิตที่ควบคุมด้วยระบบ Numerical Control (NC) และหุ่นยนต์ 3) อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์อากาศยานและอวกาศ 4) อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องมือด้านวิศวกรรมทางทะเลและเรือที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง 5) อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ขนส่งทางรถไฟที่ทันสมัย 6) อุตสาหกรรมยานยนต์ประหยัดพลังงานและยานยนต์พลังงานใหม่ 7) อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ด้านพลังงานไฟฟ้า 8) อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรและเครื่องมือทางการเกษตร 9) อุตสาหกรรมการผลิตวัสดุชนิดใหม่ และ 10) อุตสาหกรรมการผลิตยาชีวภาพและอุปกรณ์การแพทย์ประสิทธิภาพสูง

จากสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบว่าจีนได้มีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง ตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงการปรับเปลี่ยนห่วงโซ่มูลค่าการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ด้วยเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะหลังการเข้าเป็นสมาชิก WTO ในปี 2000 เป็นต้นมา และได้เกิดการเติบโตอย่างก้าวกระโดด หรือเรียกได้ว่าเป็นมังกรผู้ตื่นจากการหลับใหล (ยศ สันตสมบัติ, 2557) แล้วพร้อมจะก้าวเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของโลก

2. ขั้นตอนการดำเนินนโยบายลดความยากจนของประเทศไทย 1953-ปัจจุบัน

ประเทศไทยเริ่มการลดความยากจนด้วยวิธีการช่วยเหลือประชาชนยากจนในรูปแบบสวัสดิการที่เท่าเทียมกันระหว่าง ค.ศ. 1949 - 1977 (Yao & Wang, 2019) เน้นให้ชุมชนและประชาชนช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นหลัก รวมทั้งความช่วยเหลือจากภาครัฐ เช่น การปฏิรูประบบการจัดสรรที่ดินในชนบท แจกอุปกรณ์เครื่องมือทำการเกษตร รัฐบาลรับผิดชอบเลี้ยงคนยากจนบางส่วน เป็นต้น หลังจาก ค.ศ. 1979 เป็นต้นมา การลดความยากจนของจีนสามารถแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน (Wang & Liu, 2018) สรุปประเด็นโดยสังเขปดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการลดความยากจนจากการปฏิรูประบบระหว่าง ค.ศ. 1979-1985 อนุญาตชาวนาทำสัญญาเช่าที่ดินของรัฐ ส่งผลผลิตส่วนหนึ่งให้แก่รัฐบาลเพื่อเป็นค่าเช่าที่ดิน ส่วนที่เหลือสามารถจัดการเองตามความต้องการ โดยขั้นตอนนี้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเกษตรเป็นหลัก เพราะถือว่าเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศ สอดคล้องกับหลักการการพัฒนาเศรษฐกิจตามหลังของ Rostow (1959) หรือแนวคิดที่รู้จักในนาม Rostow's stages of economic growth ที่มุ่งเน้นการเติบโตจากสังคมเกษตรขั้นพื้นฐานก่อนการพัฒนาอุตสาหกรรม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดการผลิตสินค้าขั้นพื้นฐาน การจ้างงานภาคเกษตร และการเพิ่มรายได้เกษตรกร

ระยะที่ 2 เป็นการลดความยากจนด้วยการพัฒนาระหว่าง ค.ศ. 1986 - 2007 จัดตั้งคณะกรรมการลดความยากจนระดับส่วนกลางและมณฑล กำหนดแนวทางการลดความยากจนโดยการอาศัยทรัพยากรท้องถิ่น พัฒนาการผลิตด้วยตัวเอง ปรับชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อมด้านสุขภาพ คุณภาพชีวิตของประชาชนยากจนและศักยภาพโดยรวม เพื่อเปลี่ยนสภาพด้อยพัฒนาของเขตพื้นที่ยากจนอย่างเป็นขั้นตอนและสร้างความสมดุลการพัฒนาของท้องถิ่น ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการพัฒนาอย่างรอบด้าน ให้ความสำคัญกับโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นหลัก

ระยะที่ 3 เป็นการใช้ 2 ระบบเพื่อลดความยากจนระหว่าง ค.ศ. 2008 - 2012 คือ ระบบการพัฒนาและระบบความช่วยเหลือเพื่อลดความยากจน แบ่งเขตพื้นที่ยากจนของประเทศให้เป็น 11 เขตพิเศษเพื่อระดมกำลังลดความยากจน ในขณะเดียวกัน กำหนดมาตรการเพื่อรับรองให้ครอบครัวที่ยากจนมีโอกาสดำเนินการศึกษาภาคบังคับ การรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐานและการมีบ้านพักอาศัย เป็นต้น

ระยะที่ 4 เป็นการลดความยากจนอย่างตรงจุด (Targeted Poverty Alleviation) เริ่มจาก ค.ศ. 2013 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยให้ความสำคัญกับการหากลุ่มเป้าหมายที่ตรงจุด จากนั้นนำนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละกลุ่มอย่างตรงไปตรงมา

3. แนวคิดการดำเนินนโยบายลดความยากจนของประเทศจีน ในช่วง ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง

การลดความยากจนอย่างตรงจุดของประเทศจีนเริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 2013 (The state council leading group office of poverty alleviation and development [CAPD], 2013) มีเป้าหมายการลดความยากจนให้ครอบคลุมทุกครอบครัวและหมู่บ้านที่ยากจน สร้างกลไกลดความยากจนตรงจุดในระยะยาว โดยกระบวนการพิสูจน์ ช่วยเหลือ บริหารจัดการและการตรวจสอบอย่างตรงจุด มีรายละเอียดดังนี้

1. การพิสูจน์อย่างตรงจุด (精准识别)

เป็นการพิสูจน์ครอบครัวที่ยากจนและหมู่บ้านที่ยากจนเพื่อสร้างเป็นประวัติ โดยผ่านกระบวนการยื่นคำขอรับพิจารณา ประกาศต่อสาธารณะ การสุ่มตรวจและตรวจสอบซ้ำ

เกณฑ์การพิสูจน์ครอบครัวยากจนในชนบท กำหนดเส้นแบ่งความยากจนที่รายได้ 2,736 หยวนต่อคนต่อปี (หรือ 12,400 บาท โดยประมาณ) (CAPD, 2014) แต่ละมณฑลสามารถคัดเลือกจำนวนครอบครัวที่มีฐานะยากจนได้ตามสัดส่วนคนจน (Poverty Incidence) ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติประกาศไว้เป็นรายมณฑลและบวกเพิ่มอีก 10% การสร้างประวัติครอบครัวที่ผ่านการพิสูจน์ จะบันทึกข้อมูลครอบครัวทั่วไป สาเหตุที่ทำให้ยากจน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบช่วยเหลือ แผนการช่วยเหลือ และผลการช่วยเหลือ รายชื่อครอบครัวที่ผ่านการพิสูจน์ในรอบแรกจะติดประกาศในหมู่บ้าน หลังจากนั้นยื่นขอพิจารณาต่อรัฐบาลท้องถิ่นเพื่อคัดเลือกครอบครัวที่ยากจนทั้งอำเภอ และประกาศรอบที่ 2 หากไม่มีการคัดค้าน จะส่งไปยังคณะกรรมการลดความยากจนในท้องถิ่นเพื่อพิจารณาอนุมัติ

เกณฑ์การพิสูจน์หมู่บ้านที่ยากจน พิจารณารายได้โดยเฉลี่ยของสมาชิก หากต่ำกว่า 60% ของรายได้โดยเฉลี่ยต่อปีของมณฑล และหมู่บ้านไม่มีรายได้จากธุรกิจใด ๆ คณะกรรมการลดความยากจนในมณฑลจะส่งรายชื่อไปยังคณะรัฐมนตรีของประเทศจีนเพื่อขออนุมัติขึ้นทะเบียนเป็นหมู่บ้านที่ยากจน

2. การช่วยเหลือเพื่อลดความยากจนอย่างตรงจุด (精准帮扶)

เป็นการวิเคราะห์เชิงลึกในสาเหตุที่ทำให้ยากจนของครอบครัวและหมู่บ้านที่ผ่านการพิสูจน์แล้ว หลังจากนั้น กำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ เพื่อจัดทำแผนการช่วยเหลือลดความยากจนรายครอบครัวและรายหมู่บ้าน พร้อมระดมกำลังดำเนินการตามแผน ดังนี้

1. รัฐบาลระดับเมืองและมณฑลสร้างระบบเจ้าหน้าที่ประจำหมู่บ้าน มีเป้าหมายเพื่อให้หมู่บ้านยากจนมีคณะทำงานประจำของเจ้าหน้าที่ลดความยากจนทุกหมู่บ้าน ครอบครัวยากจนมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบทุกครอบครัว พร้อมสร้างฐานข้อมูลของคณะทำงานประจำหมู่บ้านและผู้รับผิดชอบช่วยเหลือครอบครัวยากจน

2. เจ้าหน้าที่ที่จะได้รับการคัดเลือกให้ทำงานในคณะทำงานช่วยเหลือลดความยากจนประจำหมู่บ้าน ต้องมีศักยภาพการทำงานในระดับหนึ่ง มีคุณค่าแก่การได้รับโอกาส

ในอนาคต โดยกำหนดภาระหน้าที่ โครงการ วิธีตรวจสอบผลงานและมาตรการรับผิดชอบการทำงานประจำหมู่บ้านอย่างชัดเจน

3. คณะทำงานประจำหมู่บ้านมีหน้าที่สำรวจสภาพหมู่บ้านเพื่อได้ตัวเลขความยากจนที่แท้จริง วิเคราะห์สาเหตุความยากจน กำหนดแผนการช่วยลดความยากจน ระดมทรัพยากร และจัดสรรเงินทุนเพื่อลดความยากจน และกำกับการดำเนินงานของโครงการลดความยากจน

4. รัฐบาลระดับเมืองและมณฑลสร้างระบบเจ้าหน้าที่ลดความยากจน ซึ่งครอบคลุมด้านการคัดเลือก การฝึกอบรม การบริหาร การตรวจสอบ การให้รางวัลและสวัสดิการ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เจ้าหน้าที่ที่มีผลงานดีเด่น จะมีสิทธิ์ได้รับโอกาสการทำงานพิเศษในอนาคต สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีผลงานเท่าที่ควร จะให้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ลดความยากจนและถูกดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงาน

5. รัฐบาลระดับเมืองและมณฑลจะให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมและธุรกิจที่สามารถช่วยลดความยากจน โดยมีโครงการหลักที่รัฐบาลส่วนกลางกำหนดเป็นแนวทาง 3 โครงการ ได้แก่ โครงการการศึกษา โครงการสินเชื่อขนาดเล็กและโครงการอพยพเพื่อลดความยากจน

โครงการการศึกษาจะมีหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม เช่น หน่วยงานบริหารจัดการการศึกษา กรมสวัสดิการและกรมการคลัง เป็นต้น นักเรียนจากครอบครัวที่ยากจนของโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นกลางและชั้นสูง จะได้รับเงินอุดหนุนเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ และทุนการศึกษาดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้คนรุ่นใหม่ของครอบครัวที่ยากจน มีทักษะในการทำงานและสร้างชีวิตที่ดีขึ้นด้วยตนเอง ส่งเสริมคนทำงานเรียนรู้ทักษะใหม่และเปลี่ยนอาชีพ จัดการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นในชนบทและสร้างผู้นำพื้นความยากจนในหมู่บ้านที่ยากจน

โครงการสินเชื่อขนาดเล็กจัดโดยหน่วยงานลดความยากจน การคลังและสถาบันการเงิน เพื่อปล่อยสินเชื่อให้แก่ครอบครัวยากจนที่มีทักษะและความประสงค์ที่จะทำธุรกิจเอง สนับสนุนเปลี่ยนธุรกิจที่ไม่สามารถทำให้พ้นจากความยากจนได้

โครงการอพยพเพื่อลดความยากจน จัดขึ้นสำหรับครอบครัวยากจนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยการพัฒนาต่อ มีต้นทุนสูงในการพ้นจากความยากจน หรือมีความยากลำบากสูงที่จะพ้นจากความยากจนตามสภาพของพื้นที่ รัฐบาลท้องถิ่นสามารถวางแผนและจัดการให้อพยพไปยังที่อื่น โดยจัดการและดูแลปัญหาด้านการประกอบอาชีพ การศึกษา การรักษาพยาบาล สวัสดิการสังคมและการเข้าร่วมสังคมในที่อยู่อาศัยแห่งใหม่

3. การบริหารจัดการอย่างตรงจุด (精准管理)

เป็นการติดตามผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือพ้นจากความยากจนอย่างใกล้ชิด สร้างเครือข่ายฐานข้อมูลการลดความยากจนระดับประเทศ เพื่อแสดงพลวัตความก้าวหน้าในการลดความยากจน และสนับสนุนการวางแผนตัดสินใจสำหรับงานลดความยากจน

CAPD ของคณะรัฐมนตรีสร้าง website การลดความยากจนแห่งประเทศไทย เพื่อแบ่งปันข้อมูลความต้องการ พร้อมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างครอบครัวและหมู่บ้านที่ยากจนกับทรัพยากรลดความยากจนและผู้ที่มีความประสงค์ร่วมช่วยเหลือการลดความยากจนในสังคม ซึ่งสามารถทำให้การจัดสรรทรัพยากรอย่างตรงจุดได้มากยิ่งขึ้น รัฐบาลท้องถิ่นในแต่ละระดับสร้างฐานข้อมูลย่อยตามความเหมาะสมของท้องถิ่น โดยรัฐบาลส่วนกลางเป็นผู้กำหนดโครงสร้าง (Top-level design)

4. การตรวจสอบอย่างตรงจุด (精准考核)

เป็นการตรวจสอบเชิงปริมาณในผลการดำเนินงานตั้งแต่การพิสูจน์ครอบครัวและหมู่บ้านที่ยากจน การช่วยเหลือและบริหารจัดการลดความยากจนอย่างตรงจุด เพื่อรับรองการปฏิบัติงานในทุกระดับ ดำเนินการตามแนวทางนโยบายการลดความยากจนอย่างถูกต้อง

สำนักงานคณะกรรมการลดความยากจนจะดำเนินการตรวจสอบผลการดำเนินงานลดความยากจนของคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์จีนประจำมณฑลและรัฐบาลระดับมณฑลในทุกปี (General Office of the Communist Party of China & General Office of the State Council of the People's Republic of China, 2016) คณะกรรมการพรรคฯ และรัฐบาลจัดทำรายงานสรุปการปฏิบัติงานตามแผนที่ได้ผ่านการอนุมัติแล้ว นำส่งคณะกรรมการลดความยากจนส่วนกลาง คณะกรรมการส่วนกลางมอบหมายสถาบันวิจัย หรือองค์การทั่วไป ดำเนินการตรวจสอบ หรือสุ่มตรวจเพื่อประเมินตามตัวชี้วัดต่าง ๆ คณะกรรมการส่วนกลางจะประเมินรายงานผลการปฏิบัติงานของมณฑล โดยพิจารณาข้อมูลประวัติครอบครัวและหมู่บ้านยากจน ผลการประเมินจากสถาบันวิจัย และผลการประเมินการใช้งบประมาณเพื่อลดความยากจน หลังจากนั้น จัดทำเป็นรายงานเพื่อนำส่งคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการการพรรคฯ ส่วนกลาง ในขณะเดียวกัน แจ้งผลการประเมินไปยังมณฑลพร้อมข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง

คณะกรรมการลดความยากจนส่วนกลางประกาศผลการประเมินต่อสาธารณะ สำหรับมณฑลที่พบปัญหาในการประเมิน เช่น ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายลดความยากจนประจำปี การใช้งบประมาณผิดวัตถุประสงค์ เป็นต้น จะนัดหมายซักถามผู้บริหารสูงสุดทั้งคณะกรรมการพรรคฯ ประจำมณฑลและรัฐบาลมณฑล ผลการประเมินการทำงานลดความยากจน เป็นส่วนประกอบสำคัญของการประเมินผลการดำเนินงานประจำปีของผู้บริหารพรรคฯ และรัฐบาลท้องถิ่น

รัฐบาลจีนกำหนดเกณฑ์การพ้นจากความยากจนสำหรับครอบครัวและหมู่บ้านที่ได้รับความช่วยเหลือจากคณะกรรมการลดความยากจนในแต่ละระดับ เพื่อเป็นกลไกในการแสดงถึงการบรรลุเป้าหมายของการลดความยากจน (General Office of the Communist Party of China & General Office of the State Council of the People's Republic of China, 2016) โดยแยกเป็น 3 ประเภท คือ ประชาชนที่ยากจน หมู่บ้านที่ยากจนและอำเภอที่ยากจน

ประชาชนที่ยากจน จะพิจารณาเป็นครอบครัว หากครอบครัวมีรายได้ประจําสุทธิต่อคนเกินเกณฑ์มาตรฐานช่วยเหลือเพื่อลดความยากจน พร้อมสามารถได้รับการรับรองในด้านการศึกษาภาคบังคับ การรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐานและมีบ้านพักอาศัย ให้ถือว่าพ้นจากความยากจนแล้ว ครอบครัวที่พ้นจากความยากจนจะต้องได้รับการเสนอชื่อจากหมู่บ้านผ่านการตรวจสอบจากคณะทำงานลดความยากจนประจําหมู่บ้าน ได้รับความยินยอมจากครอบครัวที่ถูกรับเสนอชื่อ และประกาศในหมู่บ้านแล้วไม่มีการคัดค้าน จะได้รับการนำชื่อออกจากประวัติครอบครัวที่ยากจน

หมู่บ้านที่ยากจน จะได้รับการพิจารณาในด้านสัดส่วนคนจนของสมาชิกเป็นหลัก โดยคำนึงถึงโครงสร้างพื้นฐาน การบริการสาธารณสุข โภค การพัฒนาอุตสาหกรรมหมู่บ้าน รายได้ของหมู่บ้าน เป็นต้น หากสัดส่วนคนจนต่ำกว่า 2% และไม่มีการคัดค้านหลังจากติดประกาศในอำเภอแล้ว จะถือว่าพ้นจากหมู่บ้านที่ยากจนแล้ว

อำเภอที่ยากจน หมายถึงอำเภอที่ยากจนที่ได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ หรือเป็นอำเภอที่ยากจนที่มีพื้นที่ติดต่อกันหลายอำเภอ หากสัดส่วนคนจนลดเหลือน้อยกว่า 2% คณะกรรมการลดความยากจนของอำเภอสามารถเสนอต่อคณะกรรมการระดับเมือง เพื่อได้รับการตรวจสอบเบื้องต้น หลังจากนั้น ต้องผ่านการตรวจซ้ำจากคณะกรรมการระดับมณฑลเมื่อประกาศแล้วไม่มีการคัดค้าน ให้นำส่งคณะกรรมการลดความยากจนของคณะรัฐมนตรี หากคณะรัฐมนตรีตรวจสอบแล้วไม่พบปัญหา จะมอบหมายให้รัฐบาลมณฑลอนุมัติให้อำเภอเหล่านี้นอกจากความยากจนอย่างเป็นทางการ

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวคิดนโยบายลดความยากจนของประธานาธิบดี จิ้นผิง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจจีนในระดับมหภาค วิเคราะห์แนวคิดนโยบายลดความยากจนของประเศจีน ในประเด็น ดังนี้ 1) วิเคราะห์ความขั้นตอนการดำเนินนโยบายลดความยากจนของประเศจีน และ 2) วิเคราะห์แนวคิดการดำเนินนโยบายลดความยากจนของประเศจีน ภายใต้ ปท.ลี จิ้นผิง ผลการศึกษาพบว่า เหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม และการลดความยากจน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วงเวลาที่สำคัญ ได้แก่ ก่อนการปฏิรูป (1953 - 1977) ช่วงปฏิรูป (1978 - 2000) และหลังการปฏิรูป (2001 - ปัจจุบัน) สอดคล้องกับการศึกษาของ มนัสชัย จิตรระกูล (2010) โดยช่วงหลังปี 2001 จีนมีเหตุการณ์ที่สำคัญและส่งผลต่อจำนวนคนจีน ดังนี้

ค.ศ. 2001 จีนเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก วันที่ 11 ธ.ค. 2001 ค.ศ. 2008 จีนเป็นเจ้าภาพโอลิมปิก "ปักกิ่งเกมส์" ค.ศ. 2013 สีจิ้นผิง เข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ค.ศ. 2013 สีจิ้นผิง จัดตั้ง Belt and Road Initiative (BRI) ค.ศ. 2014 บริษัทเอกชนจีนมูลค่าเทียบเท่าอเมริกา และเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในตลาดโลก และ ค.ศ. 2015 ประกาศแผนยุทธศาสตร์ Made in China 2025

ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินนโยบายลดความยากจนของจีน พบว่าจีนได้กำหนดขั้นตอนในการลดความยากจน 4 ระดับ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการลดความยากจนจากการปฏิรูประบบระหว่าง ค.ศ. 1979 - 1985 ขั้นตอนที่ 2 เป็นการลดความยากจนด้วยการพัฒนาระหว่าง ค.ศ. 1986-2007 จัดตั้งคณะกรรมการลดความยากจนระดับส่วนกลางและมณฑล ขั้นตอนที่ 3 เป็นการให้ 2 ระบบเพื่อลดความยากจนระหว่าง ค.ศ. 2008 - 2012 คือ ระบบการพัฒนาและระบบความช่วยเหลือเพื่อลดความยากจน ขั้นตอนที่ 4 เป็นการลดความยากจนอย่างตรงจุด (Targeted Poverty Alleviation) เริ่มจาก ค.ศ. 2013 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยให้ความสำคัญกับการหากกลุ่มเป้าหมายที่ตรงจุด จากนั้นนำเนินนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละกลุ่มอย่างตรงไปตรงมา ผลที่เกิดขึ้นทำให้จำนวนคนจนในประเทศจีนลดลงจาก 405 ล้านคนในปี 2002 เหลือ 7.2 ล้านคนในปี 2018 หรือลดลงกว่าร้อยละ 98.2

แนวคิดการดำเนินนโยบายลดความยากจนของประเทศไทย ในช่วง ปธ.สี จิ้นผิง ประกอบด้วย 4 แนวคิด ดังนี้ 1) การพิสูจน์อย่างตรงจุด เป็นการพิสูจน์ครอบครัวที่ยากจนและหมู่บ้านที่ยากจนเพื่อสร้างเป็นประวัติ โดยผ่านกระบวนการยื่นคำขอรับพิจารณา ประกาศต่อสาธารณะ การสุ่มตรวจและตรวจสอบซ้ำ โดยมีเกณฑ์การพิสูจน์ครอบครัวยากจนในชนบท กำหนดเส้นแบ่งความยากจนที่รายได้ 2,736 หยวนต่อคนต่อปี (หรือ 12,400 บาท/คน/ปี โดยประมาณ) (CAPD, 2014) แต่ละมณฑลสามารถคัดเลือกจำนวนครอบครัวที่มีฐานะยากจนได้ตามสัดส่วนคนจน (Poverty Incidence) ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติประกาศไว้เป็นรายมณฑลและบวกเพิ่มอีก 10% การสร้างประวัติครอบครัวที่ผ่านการพิสูจน์ จะบันทึกข้อมูลครอบครัวทั่วไป สาเหตุที่ทำให้ยากจน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบช่วยเหลือ แผนการช่วยเหลือ และผลการช่วยเหลือ 2) การช่วยเหลือเพื่อลดความยากจนอย่างตรงจุด เป็นการวิเคราะห์เชิงลึกในสาเหตุที่ทำให้ยากจนของครอบครัวและหมู่บ้านที่ผ่านการพิสูจน์แล้ว หลังจากนั้น กำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะ เพื่อจัดทำแผนการช่วยเหลือลดความยากจนรายครอบครัวและรายหมู่บ้าน พร้อมระดมกำลังดำเนินการโดยรัฐบาลระดับเมืองและมณฑล มีการเจ้าหน้าที่ที่จะได้รับการคัดเลือกให้ทำงานในคณะทำงาน มีการใช้คณะทำงานประจำหมู่บ้าน และมีการทำงานของรัฐบาลระดับเมืองและมณฑล 3) การบริหารจัดการอย่างตรงจุด เป็นการติดตามผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือพ้นจากความยากจนอย่างใกล้ชิด สร้างเครือข่ายฐานข้อมูลการลดความยากจนระดับประเทศ เพื่อแสดงพลวัตความก้าวหน้าในการลดความยากจน 4) การตรวจสอบอย่างตรงจุด เป็นการตรวจสอบเชิงปริมาณในผลการทำงานตั้งแต่การพิสูจน์ครอบครัวและหมู่บ้านที่ยากจน การช่วยเหลือและบริหารจัดการลดความยากจนอย่างตรงจุด เพื่อรับรองการปฏิบัติงานในทุก

การใช้นโยบายการลดความยากจนอย่างตรงจุดของประเทศไทย ได้ประสบความสำเร็จหลายด้านตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การประเมินผลการใช้นโยบาย (Zheng, 2019) ได้พบว่า

การพิสูจน์อย่างตรงจุด ช่วยให้แบ่งคนยากจน ศึกษาความต้องการของครอบครัวและหมู่บ้านที่ยากจนอย่างถูกต้อง เช่น เจ้าหน้าที่ได้คัดคนที่ไม่ตรงตามเกณฑ์ความยากจนออก 12.8% เมื่อ ค.ศ. 2017 ซึ่งส่วนใหญ่เพราะครอบครัวมีรายได้เสริมจากแหล่งที่อื่น นโยบายการลดความยากจนอย่างตรงจุดได้เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตสำคัญในระยะสั้น ช่วยสร้างคนที่มีความรู้ความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของท้องถิ่นในระยะยาว การสร้างหรือปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในชนบท การจัดให้มีประกันภัยด้านเกษตรกรรม การปลูกป่าไม้และมาตรการอื่น ๆ ได้ช่วยให้ครอบครัวที่ยากจนสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้มากขึ้น พร้อมมีรายได้เพิ่มขึ้น การใช้นโยบายการลดความยากจนอย่างตรงจุดใน 4 ปีที่ผ่านมาได้ช่วยสร้างโครงสร้างพื้นฐานในเขตพื้นที่ที่ยากจนให้ดีขึ้นเป็นอย่างมาก การอพยพครอบครัวที่ยากจน การปรับปรุงบ้านพักอาศัย การปรับปรุงที่ดิน การประปาและการไฟฟ้าซึ่งเป็นโครงการที่ต้องใช้งบประมาณจากการคลังเป็นจำนวนมาก ได้เสร็จสิ้นเป็นส่วนใหญ่ ภาระด้านเงินลงทุนของการคลังจะลดน้อยลงในอนาคต รวมถึงนโยบายการลดความยากจนของจีน มีแนวโน้มจะพัฒนาต่อไปใน 5 ด้าน คือ การปรับปรุงระบบการลดความยากจนอย่างตรงจุดให้ดีขึ้น การพัฒนาแบบสีเขียวและส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อลดความยากจน ออกแบบแผนการส่งเสริมแรงงานเพื่อสร้างอุปทานแรงงานมากขึ้นแก่ครอบครัวที่ยากจน เปลี่ยนแนวทางการช่วยเหลือคนยากจนให้เข้าระบบประกันสังคม และเน้นการตรวจสอบและประเมินในระยะกลางและระยะยาวต่อไป

บรรณานุกรม

- จุลชีพ ชินวรโณ. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แนวคิด ทฤษฎี และกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล. (2562). แนวคิดทางยุทธศาสตร์ของจีนภายใต้การนำของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง (ตอนที่ 1 เป้าหมายและทิศทาง). สืบค้นจาก <http://www.vijaichina.com/articles/1447>
- ปิยะภพ มะหะมัด. (2559). คุณูปการของเติ้ง เสี่ยวผิง ที่มีต่อการสร้างสรรค์จีนให้ทันสมัย. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 4(1), 113-129
- มนัสชัย จิตระกุล. (2553). ถอดเกร็ดเศรษฐกิจมังกร: พัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจและนโยบายของจีน. *แว่นขยายเศรษฐกิจ-สายนโยบายการเงิน*, 18.
- ยศ ลันตสมบัติ. (2557). *มังกรหลากสี: การขยายดินแดนกับพันธกิจการสร้างอารยธรรมในอุษาคเนย์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- ศูนย์วิจัยกลีกรไทย. (2551). *ทิศทางเศรษฐกิจจีนหลังโอลิมปิก 2008: ปรับโครงสร้างเพื่อเติบโตอย่างสมดุล. กระแสทรรศน์*. สืบค้นจาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/economy/Pages/16004.aspx>
- สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. สำนักบริหารกิจการต่างประเทศ. (2554). *10 ปีของจีนในฐานะสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO)*. สืบค้นจาก https://www.moc.go.th/images/Agencies__Information/Trade__Situation/Commercial__Beijing/18.pdf,
- อาร์ม ตั้งนิรันดร์. (2561). *China 5.0 สีจิ้นผิง เศรษฐกิจจีนยุคใหม่ และแผนการใหญ่ AI*. บัณฑิต.
- อักษรศรี พานิชสาส์น. (2562). *The rise of CHINA จีน คิดใหญ่ มองไกล*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- Bardhan, P. (2007). Poverty and inequality in China and India: Elusive link with globalisation. *Economic and Political Weekly*, 42(38), 3849-3852.
- Admin. (2551). *จากแบรนด์จีนสู่แบรนด์โลก ในโอลิมปิก 2008*. สืบค้นจาก <https://positioningmag.com/11143>
- Chow, N. (2015). My experience researching poverty over the past 35 years. *China Review*, 15(2), 9-21. Retrieved September 1, 2020
- De Janvry, A., & Sadoulet, E. (2010). Agricultural growth and poverty reduction: Additional evidence. *The World Bank Research Observer*, 25(1), 1-20.

- Fan, S., Zhang, L., & Zhang, X. (2004). Reforms, investment, and poverty in rural China. *Economic Development and Cultural Change*, 52(2), 395-421. doi:10.1086/380593
- General Office of the Communist Party of China, & General Office of the State Council of the People's Republic of China. (2016). *แนวทางการสร้างกลไกการพ้นจากความยากจน*. สืบค้น 26 สิงหาคม 2563, จาก http://www.gov.cn/zhengce/2016-04/28/content__5068878.htm
- Geoff, C. (2019, July 22). It's China's world. *Fortune Magazine*. Retrieved from <https://fortune.com/longform/fortune-global-500-china-companies/>
- Guo, J., & Weimin, W. (2018). Policy analysis on the Xi Jinping's new era and China's Strategy. *MFU Connexion*, 7(2), 198.
- MGR Online. (2551, 27 มกราคม). จีนมั่นใจเศรษฐกิจหลังโอลิมปิกกรุงโรจน์. *MGR online*. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/china/detail/9510000007910>
- National Bureau of Statistics. (2020). *Statistical database*. Retrieved July 1, 2020, from <https://data.stats.gov.cn/english/>
- Ravallion, M. (2011). A comparative perspective on poverty reduction in Brazil, China, and India. *The World Bank Research Observer*, 26(1), 71-104. Retrieved September 1, 2020, from <http://www.jstor.org/stable/41261423>
- Rostow, W. (1959). The stages of economic growth. *Economic History Review*, 12(1), 1-16.
- Shen, J., Han, X., Hou, Y., Wu, J., & Wen, Y. (2015). The relationship between marine biodiversity conservation and poverty alleviation in the strategies of rural development in China. *Journal of Coastal Research*, 781-785.
- Strauss, D. (2019). These are the 14 largest Chinese companies. *Business Insider*. Retrieved from <https://markets.businessinsider.com/news/stocks/14-biggest-chinese-companies-based-on-market-cap-2019-7-1028377989#>
- Tak-chuen, L. (2000). The politics of poverty eradication in rural China. *China Review*, 509-527. Retrieved September 1, 2020, from <https://www.jstor.org/stable/23453381>
- The State Council Leading Group Office of Poverty Alleviation and Development. (2013). *แผนการดำเนินการสร้างกลไกทำงานลดความยากจนอย่างตรงจุด*. สืบค้น 26 สิงหาคม 2563, จาก http://www.cpad.gov.cn/art/2014/5/26/art_50_23765.html

- The State Council Leading Group Office of Poverty Alleviation and Development. (2014). แผนการสร้างบัตรบันทึกประวัติเพื่อพัฒนาและลดความยากจน. สืบค้น 26 สิงหาคม 2563, จาก http://www.cpad.gov.cn/art/2014/4/11/art_27_22097.html
- Thorat, S., & Fan, S. (2007). Public investment and poverty reduction: Lessons from China and India. *Economic and Political Weekly*, 42(8), 704-710. Retrieved September 1, 2020
- Wang, C., & Liu, J. X. (2018). *The evolution of Chinese anti-poverty work over the past 40 years: An quantitative analysis based on China's anti-poverty policies*, 1-17.
- World Bank. (2020). *Poverty and Inequality databank*. Retrieved from <https://data.worldbank.org/>
- Yao, S. (2000). Economic development and poverty reduction in China over 20 years of reforms. *Economic Development and Cultural Change*, 48(3), 447-474. doi:10.1086/452606
- Yao, S. J., & Wang, J. F. (2019). เส้นทางการพัฒนาเศรษฐกิจและลดความยากจนของจีนใหม่ใน ปีที่ 70 ผ่านมา. *Journal of Zhongnan University of Economics and Law*, 237(6), 16-23.
- Yu, J. (2013). Multidimensional poverty in China: Findings based on the CHNS. *Social Indicators Research*, 112(2), 315-336. Retrieved September 1, 2020, from <http://www.jstor.org/stable/24719187>
- Zheng, X. Y. (2019). รายงานการประเมินผลการใช้นโยบายลดความยากจนอย่างตรงจุด. *National Academy of Development and Strategy, Renmin University of China*. สืบค้น 28 สิงหาคม 2563, จาก http://ae.ruc.edu.cn/docs/2019-08/4632c8c5c4154e84ae03a432bc_5e981a.pdf